

Dame i gospodo, uvaženi gosti i članovi Bokeljske mornarice, dragi prijatelji,

Čast mi je i zadovoljstvo da vas pozdravim u ime rukovodstva Mornarice. Ovako veliki broj prisutnih je dokaz da je Mornarica, iako stara 1208 godina, još uvijek veoma vitalna zahvaljujući energiji svake nove generacije njenih članova i prijatelja, dakle svih vas, i ja vam se na tome zahvaljujem. Protokol nalaže da posebno pozdravim predstavnike najvažnijih državnih i drugih institucija.

Pozdravljam gospodina Dražena Miličkovića izaslanika i šefa kabineta predsjednika Crne Gore gospodina Filipa Vujanovića, počasnog admirala Bokeljske Mornarice. Pozdravljam gospođu Dragicu Perović, predsjednicu Skupštine Opštine Kotor i gospođu Ljiljanu Popović Moškov, potpredsjednicu Opštine Kotor. Pozdravljam predstavnicu Ministarstva kulture gospođu Milicu Nikolić, rukovodioca ekspertskeg tima koji su u toku ove godine intenzivno radio na pripremi kandidature Mornarice za upis na reprezentativnu listu svjetske kulturne baštine UNESCO-a. Ministar evropskih poslova gospodin Aleksandar Andrija Pejović, koji je počasni kapetan Mornarce, je spriječen obavezama da prisustvuje Skupštini i prenosim vam njegove pozdrave. Pozdravljam predstavnike Mornarice Vojske Crne Gore, kapetana bojnog broda Darka Vukovića, i kapetana korvete Gorana Pajovića, komandanta školskog broda Jadran. Pozdravljam predstavnike kulturnih institucija, organizacija civilnog društva, udruženja pomoraca, škola i fakulteta, pomorske privrede, pomorske uprave medija i naše sponzore. Zahvaljujem Muzičkoj školi „Vida Matjan“ što nam je stavila na raspolaganje ovu salu, kao i orkestru „Trio Tomas“ Hrvatskog građanskog društva, koji je izveo crnogorsku himnu, i nadam se da će do slijedeće godine uvježbati i muziku kola Mornarice.

Dozvolite da podsjetim na nekoliko činjenica vezanih za Mornaricu, makar vam one bile poznate. U toku stoljeća, kao, poslije Crkve, najstarija postojeća institucija grada, Boke i države, Mornarica je postala riznica duhovnih, kulturnih i društvenih vrijednosti koju svaka nova generacija čuva i predaje slijedećoj i obogaćuje. To čini da Mornarica bude živi i vitalni organizam, koji uspijeva da se razvija u uvijek novim povijesnim okolnostima i da prebrodi krize i dramatične događaje, promjene političkih sistema, revolucije, ratove, okupacije, zemljotrese, opsade. Ona je više puta ukidana ali ubrzo obnavljanja, jer počiva na jakim nematerijalnim temeljima koji su neuništivi, oličenim u motu *Vjera i Čast*. Brojne generacije njenih članova su u toku stoljeća davale Mornarici svoju energiju, a hiljade i svoje živote, braneći ovu obalu i evropsku civilizaciju.

Mornarica je osnovana 809. godine, kada je Boka bila dio Istočnog rimskog carstva, postojala je u vrijeme Duklje, zatim u periodu vladavine Nemanjića, iz koga potiče prvi sačuvani dokument o „Pobožnom društvu kotorskih pomoraca“, kako se tada zvala. Postojala je i u vrijeme kraćih vladavina mađarsko-hrvatskog kralja, bosanskog kralja i tokom tri decenije kada je Kotor bio samostalna republika. Njen najznačajniji period je bio u toku vladavine Mletačke republike od 1420. do 1797. godine, kada je Mornarica, pod nazivom „Kotorska bratovština svetog Nikole mornara“, pored monopola u pomorstvu i pomorskoj trgovini na teritoriji Boke, te vjerskih, humanitarnih, sindikalnih i obrazovanih funkcija, imala i zadatak da brani grad, zaliv i obalu od neprijatelja i gusara i da učestvuje u pomorskim bitkama na Jadranu i Mediteranu u sastavu mletačke flote u kojima su se njeni članovi odlikovali izuzetnim junaštvom. Zato je Boka od Venecije dobila velike pomorske i trgovačke privilegije koje su omogućile izvanredan razvoj pomorstva, koje je bilo, kako je napisao historičar i admiral dr Miloš Milošević, „izvor života na ovom kamenu“. Iako ukinuta za vrijeme francuske okupacije, ona je obnovljena u vrijeme jednog stoljeća austrijske vladavine pod nazivom „Plemenito tijelo Bokeljske mornarice“. Poslije krize u toku Prvog svjetskog rata, obnovljena je u Kraljevini Jugoslaviji, te, poslije ukidanja od okupatora u toku Drugog svjetskog rata, u kojem su mnogi njeni članovi dali doprinos u borbi protiv naci-fašizma, ponovo obnovljena u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji. Uspjela je da se razvija, uprkos dramatičnim događajima proteklih decenija, od zemljotresa 1979. g., krize i raspada Jugoslavije, do danas, kada djeluje uspješno u obnovljenoj nezavisnoj Crnoj Gori. Ova povijesna skica pokazuje da su se stoljećima u Mornaricu ugradile na razne načine brojne države, kulture i narodi i da ona pripada Boki i Bokeljima, te da je ona kulturna i povijesna baština Crne Gore, kao i sve druge povijesne i kulturne vrijednosti koje je država naslijedila od praistorije do danas, bez obzira ko ih je u prethodnim stoljećima stvorio, i da ona ima dužnost da ih čuva, valorizira i promovira.

Prvi sačuvani statut Mornarice iz 1463. godine svjedoči da niko ko nije bio njen član nije mogao da se bavi pomorstvom i pomorskom trgovinom, djelatnostima koje su stvorile našu kulturnu baštinu koja je proglašena baštinom svijeta. Mornarica je, dakle, bila bitan faktor stvaranja te baštine.

Pomorstvo i Mornarica su nas tokom povijesti povezivali privredno, duhovno i kulturno sa drugim dijelovima Mediterana, Evrope i svijeta i omogućili da budemo i

ostanemo sastavni dio evropske civilizacije i da imamo sve njene materijalne i nematerijalne slojeve.

Statut Mornarice, kao i Statut Kotora, svjedoče da je ovdje od srednjeg vijeka postojala vladavina prava i da smo i na tom planu važni kao inspiracija u procesu integracije Crne Gore u Evropsku Uniju.

I ova Skupština, kao demokratska forma odlučivanja, postoji u Mornarici od srednjeg vijeka tako smo dali doprinos i demokratiji, koja na zapadnom Balkanu ima samo nekoliko decenija povijesti.

U ovom kontekstu treba spomeniti da Mornarica od XV stoljeća ima statutarne odluke borbe protiv privilegija. Iz članstva su bili isključeni pripadnici privilegirane klase, plemstva. Njeni članovi su bili građani i ona je bila i ostala važna organizacija građanskog, odnosno civilnog društva.

Imajući sve ovo u vidu, jasno je da su povijest i tradicija Bokeljske mornarice važni ne samo za historičare, već da su oni izuzetno aktuelni i inspirativni.

Želim da naglasim da savremena Mornarica nije ekskluzivni klub, već je otvorena za sve osobe koje dijele naše vrijednosti i naš Statut, bez obzira na pol, uzrast, vjeru, nacionalnu ili etničku pripadnost, političke ideje. Mornarica nije ekskluzivna već inkluzivna, ona ne odvaja već spaja ljude, vjerske, etničke i kulturne zajednice Boke i Crne Gore, ali je i most prema drugim državama i narodima, prije svega Jadrana, Balkana, Mediterana, ali i Evrope i svijeta, sa kojima je tokom povijesti bila povezana.

U tom smislu, kandidatura Mornarice za upis na reprezentativnu listu svjetske kulturne baštine UNESCO-a će valorizirati njenu svjetsku dimenziju. Sve značajne kulturne vrijednosti su univerzalne, nadrastaju granice država i naroda, ali su istovremeno duboko ukorijenjene u lokalnom tlu iz koga crpe energiju.

Mi sa entuzijazmom pokušavamo da, u skladu sa tradicijama i i Statutom, damo novu energiju Mornarici, valoriziramo njene vrijednosti, da je afirmiramo kao faktor društvenog života Boke i Crne Gore, te da, kao i u prošlosti, doprinesemo razvoju pomorstva i kulture. Sa zadovoljstvom konstatujem da je to prepoznato od strane institucija države, opština, kulture, civilnog društva i medija, čija saradnja i podrška su nužni u ostvarenju naših ciljeva. Ja vam se zahvaljujem na tome, uvjeren da će se ta saradnja još intenzivnije nastaviti u narednom periodu.